

Liderlik Özellikleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Liderlik Özellikleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25353>

Özet

Liderlik Özellikleri Ölçeği, Ramazan Cansoy, Mehmet Türkoğlu ve Hasan Parlar tarafından 2016 yılında geliştirilmiş bir **ölçek geliştirme** çalışmasıdır. Bu ölçek, özellikle öğrenci popülasyonlarında gözlemlenen liderlik potansiyelini ve ilgili kişilik özelliklerini bilimsel yöntemlerle değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, bireylerin liderlikle ilişkilendirilen kritik davranışsal ve bilişsel özelliklere ne ölçüde sahip olduğunu belirlemek üzere tasarlanmıştır. Çalışma, Türkiye'deki eğitim sistemindeki öğrencilerin liderlik özelliklerini ölçmek ve bu alandaki araştırmalara geçerli ve güvenilir bir araç sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı bir literatür taraması, madde havuzu oluşturulması ve ardından psikometrik özelliklerin incelenmesini içermiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin sağlam bir yapıya sahip olduğunu ve **liderlik** özelliklerinin değerlendirilmesinde kullanılabilecek güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Liderlik, Liderlik Özellikleri, Öğrenci Liderliği, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Eğitim Yönetimi.

Yazarlar

Ramazan Cansoy, Mehmet Türkoğlu, Hasan Parlar

Amaç

Liderlik Özellikleri Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin taşıdığı liderlik özelliklerini sistematik ve standart bir biçimde ölçmektir. Geliştirme çalışması, özellikle öğrencilerin sahip olduğu liderlik özelliklerini, yetkinliklerini ve karakter özelliklerini belirleyerek, eğitim kurumlarında liderlik gelişim programlarının etkinliğini artırmaya katkıda bulunmayı hedeflemiştir.

Bu araç, ilgili araştırmacılara ve eğitimcilere, öğrencilerin hangi spesifik liderlik özelliklerinde güçlü veya zayıf olduğunu tespit etme imkanı sunarak, kişiselleştirilmiş gelişim stratejileri oluşturulmasına olanak tanır. Ölçek, hem akademik araştırmalarda hem de pratik uygulamalarda **liderlik** potansiyelini ölçmek için tasarlanmıştır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, liderlik alanında kabul görmüş temel psikolojik ve davranışsal özellikleri ölçmektedir. Ölçülen yapı (konstrakt), tek bir liderlik tanımıdan ziyade, liderlikle ilişkilendirilen çok boyutlu nitelikler kümesini kapsamaktadır. Bu nitelikler genellikle; vizyonerlik, karar verme yeteneği,

iletişim becerileri, özgüven, sorumluluk alma ve etik değerlere bağlılık gibi unsurlar içerir.

Ölçek, liderlik özelliklerinin farklı boyutların ortaya çıkarmay amaçlam olup, bu boyutlar bireyin hem kişisel hem de sosyal bağlamda liderlik rollerini üstlenme yeteneklerini yansıtır. Bu yapı, liderliğin doğuştan gelen özellikler ve sonradan kazanılan becerilerin bir kombinasyonu olduğu varsayımına dayanmaktadır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmaları temel amaçlarından biri olan geçerlik analizleri, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçüp ölçmediğini gösterir. Cansoy ve arkadaşları (2016), ölçeğin yapısal geçerliğini sağlamak amacıyla kapsamlı analizler gerçekleştirmiştir. Bu analizler genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemlerini içerir.

Yapısal geçerlik bulguları, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutlar altında toplandığını ve madde-toplam korelasyonlarının yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin diğer liderlik veya kişilik envanterleri ile ilişkisi incelenerek ölçüt bağlantılı geçerlik kanıtları da sunulmuş olabilir, bu da ölçeğin mevcut literatürle uyumunu destekler.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirler. Liderlik Özellikleri Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa değeri) muhtemelen yüksek bulunmuştur, bu da ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Ölçek geliştirme çalışmasında elde edilen yüksek güvenilirlik katsayıları, aracın kararlılığını ve hata payının düşük olduğunu işaret etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin bilimsel araştırmalarda ve pratik değerlendirmelerde güvenle kullanılabilir anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Liderlik Özellikleri Ölçeği'nin yapısal modelini belirlemek için **faktör analizi** kullanılmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) aşamasında, ölçeğin kaç temel boyuttan oluştuğu ve hangi maddelerin hangi boyut altında toplandığını belirlenmiştir. Bu analiz, liderlik özelliklerinin çok boyutlu doğasını ortaya koymaktadır.

Ardından gerçekleştirilen Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), AFA sonucunda elde edilen faktör yapısının veri setine ne kadar iyi uyum sağladığını test etmiştir. Uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.), ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle tutarlı olduğunu ve ölçeğin güçlü bir faktör

yapısına sahip olduğunu kanıtlamıştır.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Öz Bildirim Ölçeği)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmaktadır (Örneğin, "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a). (Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmediği için standart uygulama varsayılmaktadır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler

Yaş Grubu: Ortaokul, lise ve/veya üniversite öğrencileri (Çalışmanın detaylarına göre değişkenlik gösterebilir).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli eğitim kademelerinden seçilen öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Nicel psikometrik ölçek geliştirme metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Liderlik Potansiyeli, Eğitim Psikolojisi, Özellik Yaklaşımı, Faktör Yapısı, Psikolojik Değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Ramazan CANSOY: ramazancansoy@karabuk.edu.tr

Yazın Adresi: Ramazan CANSOY (Karabük Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Karabük, Türkiye).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanılması için genellikle sorumlu yazardan izin alınması gerekmektedir.

Ücret: Ölçeğin kendisi akademik bir yayın olduğu için genellikle ücretsizdir, ancak yayınlanan makaleye erişim dergi politikalarına tabi olabilir.

Test Yılı: 2016

Kaynaklar

Cansoy, R., Türkoğlu, M., ve Parlar, H. (2016). Liderlik özellikleri: Bir ölçek geliştirme çalışması ve öğrencilere yönelik bir araştırma. *Milli Eğitim*, (212), 139-159.

Makalenin orijinal tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı burada mevcuttur: liderlik-ozellikleri-olcegi-toad.pdf

Liderlik Özellikleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal kaynak metninde maddeler listelenmemiştir. Maddelerin tamamı için Cansoy, Türkoğlu ve Parlar (2016) tarafından yayımlanan "Liderlik özellikleri: Bir ölçek geliştirme çalışması ve öğrencilere yönelik bir araştırma" başlıklı makaleye başvurulması gerekmektedir.